

CENTRALNI REGISTAR
HARTIJA OD VRIJEDNOSTI AD
Banja Luka

Godišnji izvještaj 2013

ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР
ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ АД
БАЊА ЛУКА

CENTRAL REGISTRY
OF SECURITIES JSC
BANJA LUKA

Sadržaj

UVODNA RIJEČ	3
Upravni odbor Centralnog registra hartija od vrijednosti.....	4
Nadzorni odbor Centralnog registra hartija od vrijednosti.....	5
Vlasnička struktura	5
STRATEGIJA RAZVOJA CENTRALNOG REGISTRA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI 2013-2018	6
Misija	6
Vizija	6
Strateški ciljevi	6
REZIME IZVRŠENIH POSLOVA U PERIODU I – XII 2013. GODINE	7
DJELOKRUG PRAVNIH POSLOVA.....	9
Poslovi vođenja registra i upisa u sistem Centralnog registra	9
Obrada zahtjeva i naloga.....	9
Registracija hartija od vrijednosti	9
Prenos hartija od vrijednosti van berze.....	11
Izdavanje javnih isprava	11
Upis prava trećih lica i upis organičenja prava raspolaganja i prava iz hartija od vrijednosti	12
Normativna djelatnost Centralnog registra	12
Razvoj tržišta i unapređenje usluga.....	13
OBRAĆUN, PORAVNANJE I PRENOS HARTIJA OD VRIJEDNOSTI.....	14
Ukupan promet	14
Redovna trgovina	15
Blok poslovi.....	17
Tržište kratkoročnih hartija od vrijednosti koje emituje Republika Srpska	17
Prodaja državnog kapitala i kapitala pridruženih akcionara metodom aukcije za paket akcija na berzi	17
Garantni fond	17
Učešće članova u prometu	18
OBRAĆUN GLAVNICE I KAMATE ZA DUŽNIČKE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI.....	20
DEPOZITARNI POSLOVI	21
Poslovi depozitara investicionih fondova.....	21
Dostavljanje izvještaja za investicione fondove	22
Poslovi depozitara Akcijskog fonda Republike Srpske i Fonda za restituciju Republike Srpske	23
Poslovi depozitara Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske	23
Preuzimanje akcionarskih društava.....	23
Prenos novčanih sredstava sa računa za posebnu namjenu	26
AKTIVNOSTI U IT SEKTORU	27
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ	29
Bilans uspjeha za period 01.01-31.12.2013. godine.....	29
Bilans stanja na dan 31.12.2013. godine.....	29
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	30
ČLANOVI CENTRALNOG REGISTRA NA DAN 31.12.2013. GODINE	31
RUKOVODSTVO CENTRALNOG REGISTRA.....	32

Uvodna riječ

U protekloj godini Centralni registar je uspio u nastojanjima da unaprijedi svoje poslovanje u svim segmentima i obezbijedi finansijsku stabilnost poslovanja. Iako je bila obilježena trendovima ranijih godina, sa raznolikim kretanjima na tržištu, 2013. godina je završena sa realizacijom svih planiranih streteških aktivnosti.

Donošenjem novog Pravilnika o obračunu, poravnjanju i prenosu hartija od vrijednosti, kao i novog Uputstva o obavljanju kastodi poslova u sistemu Centralnog registra, unaprijeđeni su procesi rada ali se i maskimalno odgovorilo na zahtjeve investitora kao i svih učesnika na tržištu kapitala. Ova unapređenja, kao i visoke ocjene za nove vrste rizika koje su uvedene u upitnike rejting agencije Thomas Murray (rizik sigurnosti sredstava i rizik upravljanja

i transparentnosti), dovela su do poboljšanja ukupnog rejtinga Centralnog registra, sa nivoa BBB (prihvatljiv rizik) na nivo A- (nizak rizik). Ovo je značajan pomak ka razvoju i stabilnosti tržišta i ujedno poziv stranim i domaćim investorima da ulažu na ovdašnje tržište kapitala sa nižim stepenom rizika.

Centralni registar je nastavio učešće na području međunarodne saradnje i promocije tržišta kapitala Republike Srpske. Tokom radnih sastanaka sa predstavnicima Svjetske banke, vodeće međunarodne rejting agencije Thomas Murray i globalnih kastodi banaka, predstavljene su projekcije Centralnog registra za srednjeročni period i prezentovane aktivnosti na unapređenju procesa rada i usluga koje su realizovane u protekloj godini. Uzeli smo aktivno učešće u aktivnostima ECSDA, delegirajući predstavnike u radnoj grupi WG5, koja radi na projektu evropske harmonizacije za oblasti korporativnih radnji, usluga za emitente i T+2 ciklusa saldiranja.

U stalnom nastojanju da se upotpuni asortiman usluga, razvijena je nova usluga za vlasnike obveznica, a to je izrada plana otplate. Osim toga, Centralni registar planira da ponudi novu uslugu koja će omogućiti korištenje aplikacije za uvid u podatke registrovane u Centralnom registru, a za različite subjekte prema njihovim zakonskim ovlašćenjima. Ujedno je u pripremnoj fazi izrada programa za obračun

dividende, u cilju da se emitentima koji vrše isplatu dividende ponudi navedena usluga.

Tokom godine implementirana su i nova softverska rješenja čija je izrada zahtijevala značajno angažovanje vlastitih resursa, a čemu su prethodile obimne pripreme, planiranje i projektovanje. Krajem godine završene su i pripreme za uspostavljanje poslovanja na rezervnoj lokaciji.

Sumirajući rezultate ostvarene u 2013. godini, vidimo da je i finansijski rezultat daleko iznad okvira zadatih planom poslovanja (indeks realizacije 230). Slobodno možemo zaključiti da je Centralni registar nezaobilazan i aktivan učesnik tržišta kapitala Republike Srpske od samih njegovih početaka, i da već 13 godina uspješno, sigurno i efikasno obavlja poslove dodijeljene mu Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti.

Kao i do sada Centralni registar će i u godinama koje slijede provoditi smjernice definisane strategijom poslovanja, što podrazumijeva konstantno unapređenje obavljanja poslovnih procesa, razvijanje novih usluga, stvaranje boljeg investicionog ambijenta kao i dalju međunarodnu afirmaciju tržišta kapitala Republike Srpske.

Centralni registar
hartija od vrijednosti ad
Jasminka Đukić
Direktorica

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Jasminka Đukić".

Upravni odbor Centralnog registra hartija od vrijednosti

Predsjednik
Dejan Guzijan
dipl. pravnik

Zamjenik predsjednika
Dragan Džinić
dipl. pravnik

Član
Božidar Plavljanić
dipl. ekonomista

Član
Bratoljub Radulović
dipl. ekonomista

Član
Saša Tanasić
dipl. ekonomista

Nadzorni odbor Centralnog registra hartija od vrijednosti

Predsjednik
Jovo Radukić
dipl. ekonomista

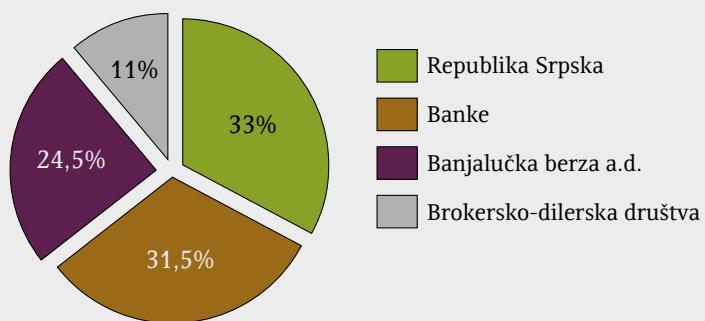

Zamjenik predsjednika
Nebojša Vuković
dipl. ekonomista

Član
Boris Kačavenda
dipl. ekonomista

Vlasnička struktura

Grafikon 1. Vlasnička struktura Centralnog registra na dan 31.12.2013. godine

Strategija razvoja

Centralnog registra hartija od vrijednosti 2013-2018

Misija

- Osigurati najviše standarde u obavljanju poslova registracije i čuvanja podataka o hartijama od vrijednosti i njihovim vlasnicima, kao i u poslovima obračuna, poravnjanja i prenosa hartija od vrijednosti.
- Kontinuirano pružati podršku razvoju tržišta kapitala Republike Srpske.
- Očuvati siguran i pouzdan okvir za rad sa hartijama od vrijednosti.

Vizija

Postati jedna od vodećih institucija tržištu kapitala Republike Srpske uz osiguranje integriteta tržišta hartija od vrijednosti.

Strateški ciljevi

- Postizanje dugoročno održive stabilnosti poslovanja i razvoja Centralnog registra.
- Kontinuirano unapređivanje obavljanja poslovnih procesa.
- Doprinos stvaranju boljeg investicionog ambijenta na tržištu kapitala.
- Međunarodna afirmacija tržišta kapitala Republike Srpske.
- Partnerski odnos sa institucijama i učesnicima tržišta kapitala.

Strateški ciljevi Centralnog registra hartija od vrijednosti, u periodu 2013-2018, realizovaće se kroz kontinuirano unapređivanje obavljanja poslovnih procesa, otvorenost

za nove ideje, uz obezbjeđivanje objektivnosti i profesionalnosti u obavljanju poslova.

Postizanje dugoročno održive stabilnosti poslovanja i razvoja registra realizovaće se kroz:

- obezbjeđivanje pouzdanog i efikasnog servisa za registraciju i čuvanje podataka o hartijama od vrijednosti i njihovim vlasnicima, prenosa vlasništva, promjenu statusa i upis prava iz hartija od vrijednosti,
- poboljšanje kvaliteta i raznovrsnosti usluga koje se pružaju emitentima i vlasnicima hartija od vrijednosti, uz efikasnu tehničku i operativnu podršku članovima registra,
- razvoj novih komercijalnih usluga, čime bi se kompenzovale krizne situacije, sve u skladu sa trendovima u okruženju, i obezbijedili dodatni izvori prihoda,
- očuvanje i jačanje pozicije Centralnog registra.

Kontinuirano unapređivanje obavljanja poslovnih procesa realizovaće se kroz:

- poboljšanje efikasnosti i efektivnosti u obavljanju poslova,
- obezbjeđivanje objektivnosti i profesionalnosti u obavljanju poslova,
- otvorenost za nove ideje,
- kontinuirano ulaganje u ljudske i materijalne resurse.

Doprinos stvaranju boljeg investicionog ambijenta na tržištu kapitala realizovaće se kroz:

- podršku reformskim projektima neophodnim za razvoj tržišta kapitala i

unapređenje investicionog ambijenta,

- promociju tržišta kapitala, širenjem pozitivne slike o tržištu kapitala Republike Srpske,
- sistemski pristup edukaciji kroz učešće u zajedničkim projektima institucija tržišta kapitala,
- partnerski odnos sa kreatorima zakonodavnog okvira.

Međunarodna afirmacija tržišta kapitala Republike Srpske realizovaće se koz:

- poboljšanje međunarodnog rejtinga Centralnog registra,
- saradnju sa registrima regionala i Evrope,
- učešće u radu međunarodnih udruženja iz oblasti finansijskih tržišta.

Partnerski odnos sa institucijama i učesnicima tržišta kapitala u vezi sa ostvarivanjem strateških ciljeva

- ostvariće se kroz saradnju sa:
- Vladom Republike Srpske,
  - Komisijom za hartije od vrijednosti Republike Srpske,
  - Komitetom za koordinaciju finansijskog sektora Republike Srpske,
  - Centralnom bankom BiH,
  - Banjalučkom berzom, udruženjem fondova, udruženjem berzanskih posrednika i članovima Centralnog registra,
  - Privrednom komorom Republike Srpske,
  - ostalim nadležnim institucijama.

Rezime izvršenih poslova u periodu I – XII 2013. godine

- Registrovana su četiri nova emitenta u bazi podataka Centralnog registra;
- Upisane su 42 nove emisije hartija od vrijednosti;
- Upisano je blizu 5.000 novih vlasnika;
- Izvršeno je gotovo 11.300 prenosa van berze;
- Izdano više od 1.300 izvještaja iz knjige akcionara;
- Izvršeno je brisanje 56 emitentata;
- Provedeno je 11 postupaka prenosa akcija sa manjinskim akcionara na otkupioca;
- Usvojene su izmjene Pravilnika o registraciji i prenosu hartija od vrijednosti;
- U februaru je stupio na snagu novi Pravilnik o obračunu, poravnjanju i prenosu hartija od vrijednosti;
- Usvojeno je novo Uputstvo za uplatu i upotrebu garantnog fonda;
- Usvojeno je novo Uputstvo o kastodi poslovima koji se izvršavaju u sistemu Centralnog registra;
- U redovnom prometu saldirano je 16.266 transakcija akcijama ukupne vrijednosti 42,6 miliona KM i 14.179 transakcija obveznicama u vrijednosti 78,1 milion KM;
- Saldirano je sedam transakcija trezorskim zapisima ukupne vrijednosti 13,2 miliona KM;
- Saldirano je 11 blok transakcija ukupne vrijednosti 19,5 miliona KM;
- Vrijednost saldiranog paketa akcija državnog kapitala i kapitala pridruženih akcionara, koji je bio predmet prodaje metodom aukcije na berzi, iznosila je 1,4 miliona KM;
- Izvršen je 91 obračun po dospijeću glavnice i/ ili kamate za obveznice i pet obračuna po dospijeću trezorskih zapisu;
- Vlasnicima obveznica ponuđena je nova usluga koja se odnosi na izradu plana otplate za svaku obveznicu koju lice ima u vlasništvu;
- Završena su 32 postupka preuzimanja akcionarskih društava ukupne vrijednosti deponovanih akcija preko 15,15 miliona KM;
- U 14 postupaka preuzimanja akcionarskih društava iskorišteno je pravo na prinudnu prodaju akcija ukupne vrijednosti 853.723,91 KM. Predmet prinudne prodaje bile su akcije 3.255 akcionara;
- Izvršena je isplata 1.001 akcionara čije su akcije bile predmet prinudne prodaje u postupcima preuzimanja akcionarskih društava i 850 manjinskih akcionara za čije akcije je izvršen prenos na otkupioca;
- U junu 2013. godine zaključen je ugovor o obavljanju poslova depozitara sa ZIF Balkan Investment Fond ad Banja Luka.
- Poslovi depozitara obavljeni su za 12 investicionih fondova;
- Utvrđivanje neto vrijednosti imovine i izrada mjesecnih izvještaja obavljeni su za Akcijski fond Republike Srpske i Fond za restituciju Republike Srpske;
- U 2013. godini u Centralnom registru su obavljeni poslovi depozitara i za Penzijski rezervni fond Republike Srpske.
- Nabavljenja je nova računarska oprema i izvršena zamjena amortizovane opreme;
- Poboljšane su usluge pristupa internetu;
- Izvršena je nabavka novih licenci zbog proširenja obima poslovanja;
- Nabavljeni su i serveri za migraciju sistema na novi operativni sistem, sa osvrtom i na potrebe backup lokacije;
- Izvršene su aktivnosti oko tendera za opremu koja je u sklopu plana realizacije poslovanja na rezervnoj lokaciji;
- Zamjenjena je telefonska centrala i uvedene nove funkcionalnosti;
- Završen softver za praćenje i upravljanje generisanjem/ štampanjem izvještaja baziranih na akcionarskoj knjizi, u vezi praćenja zabrana prava glasa;
- Implementiran je softver za kancelarijsko poslovanje/ elektoronski protokol;
- Izvršena modifikacija i prilagođavanje aplikacije za obračun za ZIF-ove i

- aplikacije za obračun za ostale fondove;
- Prilagođeni i instalirani izvještaja koji se zasnivaju na knjizi akcionara prema novom pravilniku i testiranja eksporta u CSV, pri čemu su izrađena uputstva za korišćenje izvještaja u CSV formatu;
- Izrađen softver za podršku praćenja postupka prenosa akcija na otkupioca;
- Napravljena nova aplikacija za generisanje izvještaja „Potvrda o novčanim tokovima“;
- Kontinuirano se sprovodila optimizacija, dorada i usaglašavanje internih programskih aplikacija;
- Rađena su testiranja procesa instalacije CSD sistema za potrebe backup lokacije sa Windows 2008/SQL Server 2008 i višom verzijom ORACLE;

- Izvršene su pripreme za omogućavanje nove usluge emitentima – preuzimanje izvještaja;
- Svakodnevno se održava i ažurira internet stranica Centralnog registra;
- Obavljeno je stručno usavršavanje kadra;
- Centralni registar je aktivno učestvovao na domaćim stručnim skupovima i radnim grupama;
- Aktivno učeće na međunarodnim stručnim konferencijama i skupovima ECSDA;
- Centralni registar ponovo je imenovao predstavnike u radnoj grupi ECSDA - WG5 Harmonization, i to za oblasti korporativnih radnji, usluga za emitente i T+2 ciklusa saldiranja;
- U okviru Misije Sjjetske banke za primjenu instrumenata za ocjenu efikasnosti

upravljanja vladinim dugom, održan je sastanak i sa predstavnicima Centralnog registra;

- Agencija Thomas Murray i globalni kastodijan State Street proveli su Due Diligence posjete Centralnom registru;
- Ažurirani su i dostavljeni traženi upitnici i potrebne statistike Asocijaciji globalnih kastodijana, u okviru Projekta prikupljanja podataka (AGC DIGP), agenciji Thomas Murray i asocijaciji ECSDA;
- Ukupan rejting Centralnog registra je poboljšan sa BBB (prihvatljiv rizik) na A- (nizak rizik) od strane međunarodne agencija za procjenu rizika registara hartija od vrijednosti „Thomas Murray“.

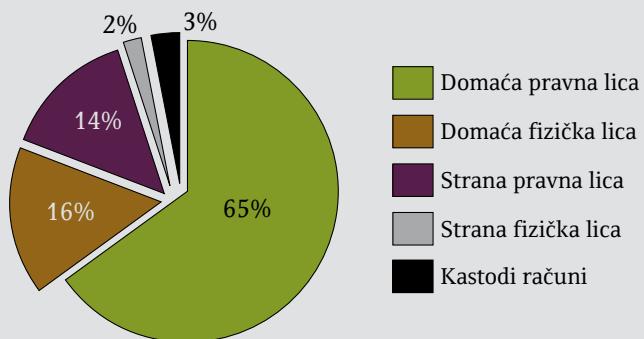

Djelokrug pravnih poslova

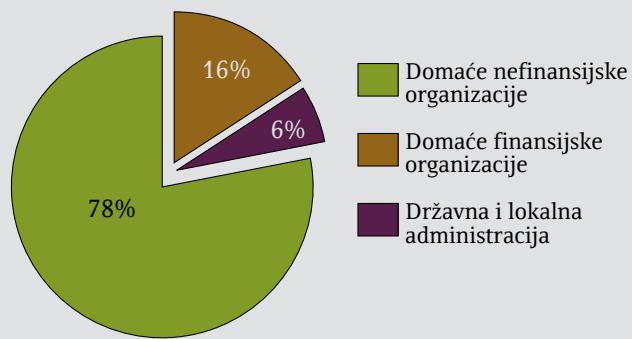
Poslovi vođenja registra i upisa u sistem Centralnog registra

U Centralnom registru na dan 31.12.2013. godine registrovane su hartije čija je ukupna nominalna vrijednost 14.645.237.821 KM. Hartije se nalaze na 1.260.357 vlasničkih računa.

Struktura registrovanih hartija data je u sljedećim grafikonima:

Grafikon 2. Registrovane hartije na dan 31.12.2013. godine
prema kategoriji vlasnika

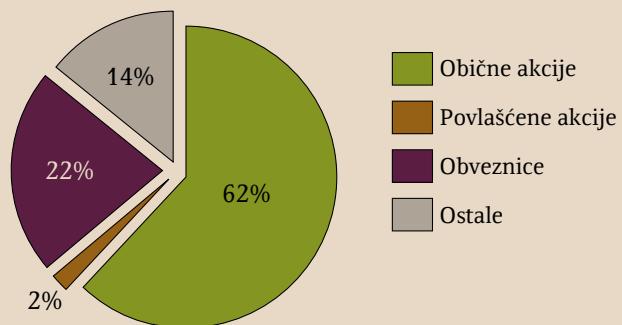
Grafikon 3. Registrovane hartije na dan 31.12.2013. godine
prema kategoriji emitentata

Obrada zahtjeva i naloga

Upisu u sistem Centralnog registra prethodi pravna obrada primljenih naloga i zahtjeva. Centralni registar u postupku pravne obrade zahtjeva primjenjuje Zakon o opštem upravnom postupku, a dokumentacija na osnovu koje se vrše upisi čuva se u skladu s propisima o tržištu kapitala i arhivskoj djelatnosti.

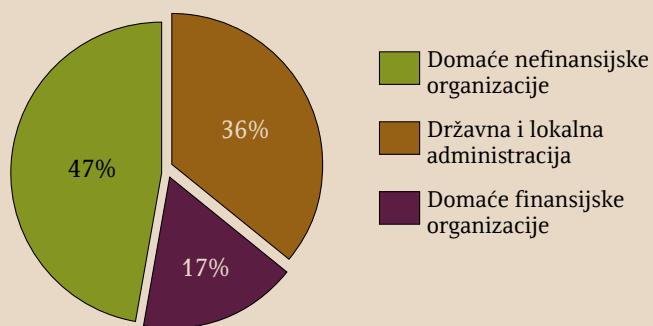
Registracija hartija od vrijednosti

U 2013. godini ukupno je registrovano hartija od vrijednosti iz 42 emisije, od čega su 27 bile emisije akcija, a 15 emisije dužničkih hartija od vrijednosti.

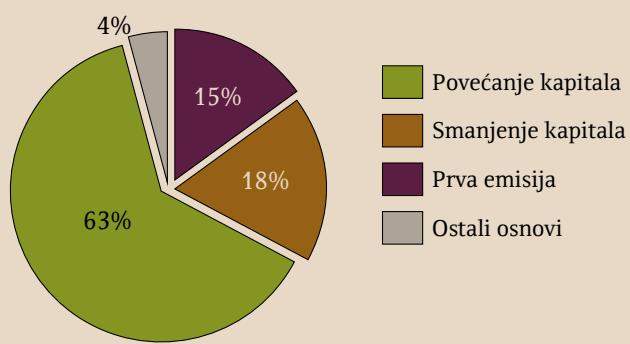
Grafikon 4. Emisije po vrsti hartija od vrijednosti

Vrsta emitovanih hartija od vrijednosti reflektuje se i na strukturu emitenata, pa su tako u 2013. godini Republika Srpska, Brčko Distrikt i lokalne zajednice imali 15 emisija, finansijske organizacije 7 emisija, a privredna društva 20 emisija.

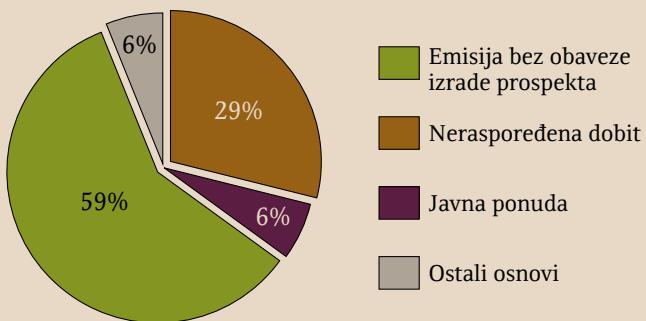
Grafikon 5. Emisije po vrsti emitenata

U akcionarskim društvima izvršeno je 27 promjena na kapitalu, od čega je 17 povećanja kapitala.

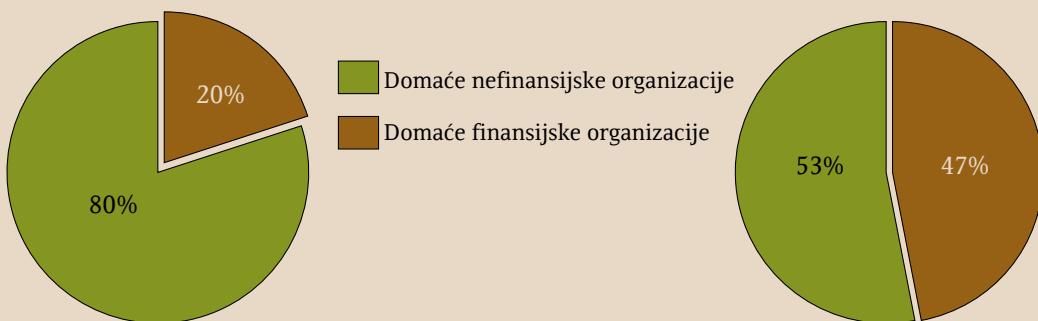
Grafikon 6. Emisije akcija po vrsti promjene na kapitalu

Prema važećim propisima, povećanje kapitala može biti novim ulozima (putem emisije bez obaveze izrade prospekta ili javne ponude akcija), uslovnim povećanjem ili iz sredstava akcionarskog društva (iz neraspoređene dobiti). U 2013. godini emisije povećanja kapitala rađene su u najvećem broju putem emisije bez obaveze izrade prospekta.

Grafikon 7. Emisije po načinu povećanja kapitala

Struktura emitenata koji su u protekloj godini imali povećanje ili smanjenje kapitala data je u naredna dva grafikona.

Grafikon 8. Smanjenje / povećanje kapitala po vrsti emitentata

Prenos hartija od vrijednosti van berze

U 2013. godini izvršen je veliki broj prenosa van berze, gotovo 80% više nego u 2012. godini. To je rezultat izmjena Zakona o privrednim društvima kojima je omogućen prenos akcija sa manjinskih akcionara na otkupioca pod utvrđenim uslovima. Po tom osnovu izvršeno je 5.805 prenosa, a značajan je i broj prenosa po osnovu prinudne prodaje u postupku preuzimanja. Nastavljen je trend izmirenja poreskih obaveza republičkim obveznicama, a u usponu je i izmirenje obaveza iz ugovora o otkupu stanova i garaža putem republičkih obveznica.

Izdavanje javnih isprava

Isprave koje izdaje Centralni registar ovlašćenim licima imaju veliki značaj u pravnom prometu, s obzirom na to da nose podatke iz jedinstvene baze podataka o hartijama od vrijednosti svih emitentata i njihovim vlasnicima, a imaju snagu javne isprave. Isprave koje izdaje Centralni registar sadrže punu informaciju o trenutnoj imovini kao i istorijsku informaciju o svim aspektima sticanja i raspolaganja imovinom.

IZDAVANJE JAVNIH ISPRAVA	POZITIVNO RIJEŠENI
Izdavanje potvrda o stanju na računu	2.280
Izdavanje knjige i liste akcionara	1.351
Izdavanje izvoda o stanju na računu	7.902

Tabela 1.

Upis prava trećih lica i upis ograničenja prava raspolaganja i prava iz hartija od vrijednosti

Uloga Centralnog registra u obezbeđenju potraživanja povjerilaca iz ugovora u privredi, po osnovu akta suda ili drugog nadležnog organa i zakonskog založnog prava je kontinuirano značajna. Upis založnog prava na hartijama od vrijednosti, kao i postupak namirenja založnog povjeriocu prodajom založenih hartija od vrijednosti propisan je Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti i Zakonom o izvršnom postupku. Prinudna naplata u javno-pravnim i privatno-pravnim odnosima vrši se putem Centralnog registra. Upis i brisanje zabrane raspolaganja ili ograničenja ostvarivanja određenog prava iz hartija od vrijednosti u sistemu Centralnog registra vrši se po osnovu akta suda ili drugog nadležnog organa.

PRAVA TREĆIH I OGRANIČENJE PRAVA	POZITIVNO RIJEŠENI
Upis založnih prava	118
Upis promjene kod založnog prava	18
Brisanje založnih prava	92
Prinudna prodaja založenih hartija od strane Centralnog registra	2
Upis zabrane raspolaganja	361
Brisanje zabrane raspolaganja	220

Tabela 2.

Računi vlasnika

Prava i obaveze iz hartija od vrijednosti stiču se upisom u Centralni registar. Na činjenici da se u Centralnom registru vodi jedinstvena evidencija o hartijama od vrijednosti, vlasnicima hartija od vrijednosti, pravima iz hartija od vrijednosti i pravima trećih lica na hartijama od vrijednosti, te da Centralni registar ima javna ovlašćenja, zasniva se efikasnost i pravna sigurnost u više aspekata javnog i privatnog života. U Centralnom registru u toku 2013. godine otvoreno je više od 5.000 novih računa vlasnika, od čega je 277 otvoreno po zahtjevu vlasnika, a preostali u postupcima emisije hartija od vrijednosti.

Normativna djelatnost Centralnog registra

Kao najznačajnije aktivnosti u okviru ove grupe poslova u toku 2013. godine izdvajaju se izmjene Pravilnika o registraciji i prenosu hartija od vrijednosti, usvajanje novog Uputstva o kastodi poslovima koji se izvršavaju u sistemu Centralnog registra i novog Uputstva za uplatu i upotrebu garantnog fonda, kao i stupanje na snagu novog Pravilnika o obračunu, poravnjanju i prenosu hartija od vrijednosti, kojima su ti akti usklađeni sa izmjenama Zakona o tržištu hartija od vrijednosti i Zakona o privrednim društvima.

U skladu s novim rješenjima iz navedenih opštih akata, usvojene su i nove Procedure registracije i prenosa hartija od vrijednosti, Procedure rada u postupku registracije člana, Procedure rada u postupku dodjele/brisanja registarskog koda i otvaranje i povezivanje zajedničkih kastodi računa i Procedure rada u postupku obračuna, poravnjanja i prenosa hartija od vrijednosti. U toku prethodne godine izrađene su i izmjene Odluke o utvđivanju forme i sadržaja obrazaca, Procedura za obavljanje poslova depozitara OIF i Procedura za obavljanje poslova depozitara.

Normativna djelatnost Centralnog registra prepostavlja i praćenje propisa, davanje prijedloga za izmjene propisa, učestvovanje u formalnim radnim grupama i na konsultativnim sastancima sa institucijama. Tako se, u skladu s najavama, odvijao rad sa Ministarstvom za prostorno uređenje, ekologiju i građevinarstvo na Uredbi o uslovima, načinu obračuna i plaćanju naknade za legalizaciju objekata. Centralni registar učestvovao je u radnoj grupi i na javnoj raspravi za izmjene Zakona o investicionim fondovima. Izvršena je i kompletna analiza funkcionisanja tržišta novca.

Razvoj tržišta i unapređenje usluga

Unapređenje rada i djelatnosti čine značajan dio pravne funkcije Centralnog registra. Poslovi iz oblasti razvoja tržišta i unapređenja usluga obuhvataju praćenje međunarodnih standarda, uspostavljanje i unapređenje odnosa s relevantnim međunarodnim subjektima tržišta kapitala, praćenje razvoja tržišta i usluga na međunarodnom nivou, učestvovanje u projektima, usklađivanje zakonskih zahtjeva i zahtjeva razvoja usluga, sa načinom unosa podataka u sistem i načinom izvještavanja iz baze podataka.

Kao i svake godine, i u 2013. radilo se na unapređenju položaja Centralnog registra na međunarodnom planu. S tim u vezi ažurirani su upitnici i statistike za Evropsku asocijaciju centralnih registara (ECSDA) i Asocijaciju globalnih kastodijana (AGC), a održan je i Due Diligence sa globalnom kastodi bankom State Street Bank and Trust i agencijom Thomas Murray.

Centralni registar imenovao je predstavnike u radnoj grupi ECSDA - WG5 Harmonization, i to za oblasti korporativnih radnji, usluga za emitente i T+2 ciklusa saldiranja. U okviru Misije Svjetske banke za primjenu instrumenata za ocjenu efikasnosti upravljanja vladinim dugom, održan je sastanak i sa predstavnicima Centralnog registra.

Tokom 2013. godine posebna pažnja je posvećena izradi aplikacije koja bi omogućila sigurniji i efikasniji rad u postupcima prenosa akcija manjinskih akcionara na kontrolnog akcionara/otkupioca. Ovaj posao je zahtijevao detaljnu analizu i kontrolu rada aplikacije u testnom sistemu. Krajem mjeseca maja 2013. godine u produkciju je puštena aplikacija za provođenje i praćenje postupka prenosa akcija sa manjinskih akcionara na otkupioca i evidenciju isplate novčanih naknada manjinskim akcionarima. U rad je puštena i aplikacija za izdavanje potvrde o novčanim sredstvima na računu za posebnu namjenu Centralnog registra.

Obračun, poravnanje i prenos hartija od vrijednosti

U januaru 2013. godine Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske je dala saglasnost na novi Pravilnik o obračunu, poravnanju i prenosu hartija od vrijednosti, koji je objavljen u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj 11/13, a stupio na snagu 21. februara 2013. godine.

U cilju usaglašavanja akata Centralnog registra sa novim Pravilnikom o obračunu, poravnanju i prenosu hartija od vrijednosti Upravni odbor i direktor Centralnog registra su, do kraja juna 2013. godine, usvojili sljedeća akta:

- Uputstvo za uplatu i upotrebu garantnog fonda,
- Procedure rada u postupku obračuna, poravnanja i prenosa hartija od vrijednosti,
- Uputstvo o kastodi poslovima koji se izvršavaju u sistemu Centralnog registra,
- Procedure rada u postupku dodjele/brisanja registrskog koda i otvaranja i povezivanja zajedničkih kastodi računa.

Prema novom Uputstvu za uplatu i upotrebu garantnog fonda sredstva osnovne uplate će se, kako zbog operativnosti tako i zbog sigurnosti, deponovati na račun otvoren

u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. Upravni odbor Centralnog registra može odlučiti da se navedena novčana sredstva oroče, djelimično ili u cijelosti, na period do šest mjeseci.

U junu je Upravni odbor Centralnog registra usvojio novo Uputstvo o kastodi poslovima koji se izvršavaju u sistemu Centralnog registra. Naime, novim Pravilnikom o obračunu, poravnanju i prenosu hartija od vrijednosti omogućeno je članovima Centralnog registra korištenje zajedničkog kastodi računa. Uputstvom o kastodi poslovima koji se izvršavaju u sistemu Centralnog registra detaljno je opisan način otvaranja zajedničkog kastodi računa kod kastodi banke i dodjela registrskog koda, kao i otvaranje zajedničkog kastodi računa kod berzanskog posrednika i povezivanje sa zajedničkim kastodi računom kastodi banke. Radi lakšeg rada kreirani su obrasci naloga za svaku od navedenih operacija. Druga značajna izmjena je način prenosa hartija od vrijednosti u slučaju kada klijent, čije se hartije od vrijednosti nalaze na zbirnom kastodi računu, mijenja lokalnu ili globalnu kastodi banku. Dosadašnji način predviđao je prenos preko kastodi računa na ime i vlasničkog računa, dok je novim uputstvom predviđen direktni prenos, s obzirom da klijenti kastodi banke nisu u obavezi da imaju vlasnički račun.

Donošenjem naprijed navedenih akata unaprijeđen je proces rada i odgovorilo se na zahtjeve investitora kao i učesnika tržista kapitala.

U skladu sa strategijom razvoja Centralnog registra koja

definiše poboljšanje kvaliteta i raznovrsnosti usluga koje se pružaju vlasnicima hartija od vrijednosti kao i razvoj novih komercijalnih usluga, Centralni registar je ponudio vlasnicima dužničkih hartija od vrijednosti novu uslugu. Nova usluga se odnosi na izradu plana otplate za svaku obveznicu koju pravno ili fizičko lice ima u svom vlasništvu. U planu otplate je dat pregled datuma dospijeća anuiteta sa iznosima glavnice i kamate za isplatu.

Ukupan promet

Ukupno saldirani promet u 2013. godini iznosio je 154,8 miliona KM.

Od ukupno saldiranog prometa:

- 120,7 miliona KM, odnosno 78% je promet ostvaren u redovnoj trgovini,
- 19,5 miliona KM ili 12,6% predstavlja promet ostvaren u blok poslovima,
- 13,2 miliona KM, odnosno 8,5% je promet ostvaren na tržištu kratkoročnih hartija od vrijednosti koje emituje Republike Srpske (promet trezorskim zapisima), a
- 1,4 miliona KM, odnosno 0,9% čini promet ostvaren prodajom državnog kapitala i kapitala pridruženih akcionara metodom aukcije za paket akcija.

Naredna tabela daje pregled pokazatelja ukupno saldiranog prometa u 2012. i 2013. godini

Vrijednost saldiranog prometa je veća za 32% u odnosu na 2012. godinu. Povećanje blok prometa kao i redovnog prometa je dovelo do ovako značajnog povećanja vrijednosti ukupnog prometa.

OPIS	2013	2012	INDEKS
Broj transakcija	30.464	26.812	114
Vrijednost saldiranog prometa	154.842.777	116.958.353	132

Tabela 3. Ukupan promet

Osim povećanja prometa, evidentno je i povećanje broja saldiranih transakcija za 14% u odnosu na prethodnu godinu. Sve transakcije zaključene na berzi su uspješno saldirane.

U nastavku izvještaja dat je detaljan pregled i analiza saldiranog prometa po vrstama i to za:

- redovnu trgovinu,
- blok poslove,
- promet ostvaren na tržištu kratkoročnih hartija od vrijednosti koje emituje Republika Srpska i
- promet ostvaren prodajom državnog kapitala i kapitala pridruženih akcionara metodom aukcije za paket akcija.

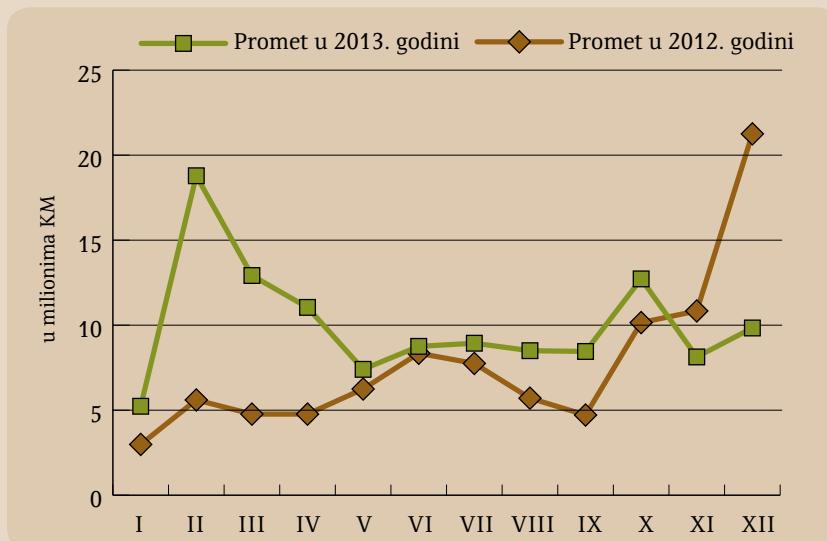
Redovna trgovina

Vrijednost saldiranog redovnog prometa u 2013. godini iznosila je 120,7 miliona KM što predstavlja povećanje od 30% u odnosu na 2012. godinu. Prosječna dnevna vrijednost saldiranog redovnog prometa iznosila je 489 hiljada KM. Ukupno je saldirano 30.445 transakcija, što je više za 14% u odnosu na prethodnu godinu.

Sljedeća tabela i grafikon ilustruju kretanje koje je bilo prisutno na tržištu kapitala kada je u pitanju redovna trgovina u 2012. i 2013. godini.

OPIS	2013	2012	INDEKS
Broj saldiranih transakcija	30.445	26.797	114
Prosječan broj dnevno saldiranih transakcija	123	108	114
Vrijednost saldiranog redovnog prometa	120.726.865	93.131.297	130
Prosječna dnevna vrijednost saldiranog redovnog prometa	488.773	375.529	130

Tabela 4. Redovna trgovina

Grafikon 9. Vrijednost saldiranog redovnog prometa po mjesecima u 2012. i 2013. godine

Sa grafikona se vidi da je u prvih deset mjeseci redovni promet konstantno bio veći nego u prethodnoj godini. U mjesecnom prometu dominirao je promet obveznicama. Najveći promet ostvaren je u februaru kada je iznosio 18,8 miliona KM od čega je promet obveznicama iznosio 16 miliona KM.

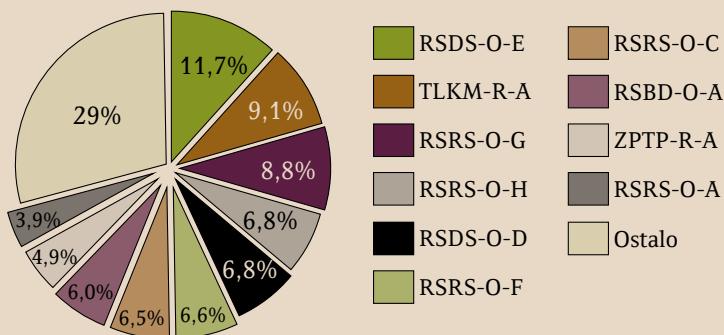
U strukturi redovnog prometa promet obveznicama je bio znatno veći od prometa akcijama što se najbolje može vidjeti iz naredne tabele u kojoj je data analiza saldiranog prometa redovne trgovine po vrstama hartija od vrijednosti.

Vrsta HOV	Vrijednost saldiranog prometa	% od vrijednosti saldiranog redovnog prometa	Indeks (2013/2012)	Broj saldiranih HOV	% od ukupnog broja saldiranih HOV	Indeks (2013/2012)	Broj saldiranih transakcija	% od ukupnog broja saldiranih transakcija	Indeks (2013/2012)
Akcija	42.631.956	35%	95	83.980.793	43%	45	16.266	53%	107
Obveznica	78.094.909	65%	161	110.751.272	57%	135	14.179	47%	122
UKUPNO	120.726.865	100%	130	194.732.065	100%	72	30.445	100%	114

Tabela 5. Analiza saldiranog prometa redovne trgovine po vrsti hartije od vrijednosti

Da interes investitora za ulaganje u akcije pada, najbolje nam govori statistički podatak da je u prvom polugodištu 2012. godine promet akcijama učestvovao sa 59% u redovnom prometu, te da je do kraja godine taj procenat pao na 48% odnosno na 35% do kraja 2013. godine. Nasuprot ovome, evidentno je pomjeranje interesa investitora ka obveznicama koje su, u 2013. godini, učestvovale sa 65% u redovnom prometu. Iz tabele 5. vidimo da je, u odnosu na isti period prethodne godine, saldirani promet obveznicama povećan za 61% dok je promet akcijama smanjen za 5%.

Na narednom grafikonu dat je pregled deset hartija od vrijednosti sa najvećom vrijednošću saldiranog redovnog prometa u 2013. godini.

Grafikon 10. Hartije od vrijednosti sa najvećom vrijednošću saldiranog redovnog prometa u 2013. godini

Saldirani promet akcijama zatvorenih investicionih fondova iznosio je 14,3 miliona KM što predstavlja 11,87% učešća u redovnom prometu. U odnosu na isti period prošle godine, vrijednost saldiranog prometa akcijama zatvorenih investicionih fondova veća je za 13%.

Blok poslovi

U 2013. godini saldirano je 11 blok poslova ukupne vrijednosti 19,5 miliona KM. Od toga je u prvoj polovini godine ostvareno 4,8 miliona KM.

OPIS	2013	2012	INDEKS
Broj saldiranih transakcija	11	7	157
Vrijednost saldiranog blok prometa	19.482.652	5.695.270	342

Tabela 6. Blok poslovi

Tržište kratkoročnih hartija od vrijednosti koje emituje Republika Srpska

Sedam transakcija trezorskim zapisima je saldirano u 2013. godini. Ukupna vrijednost saldiranih transakcija je iznosila 13,2 miliona KM što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 23%. Promet trezorskim zapisima predstavlja 8,5% vrijednosti ukupno saldiranog prometa.

Prodaja državnog kapitala i kapitala pridruženih akcionara metodom aukcije za paket akcija na berzi

U 2013. godini od ponuđenih paketa akcija državnog kapitala i kapitala pridruženih akcionara, sa rokom plaćanja od 8 dana od dana prodaje, uspješno je prodat paket akcija preduzeća Hotel Bosna a.d. Banja Luka. Vrijednost saldiranog prometa iznosila je 1,4 miliona KM što predstavlja 0,9% ukupno saldiranog prometa u 2013. godini.

Garantni fond

Garantni fond predstavlja imovinu članova Centralnog registra i služi za obezbeđenje izvršenja obaveza iz poslova zaključenih na uređenom tržištu a za koje Centralni registar vrši obračun i poravnanje novčanih obaveza. Sastoji se iz dva dijela, osnovne i dodatne uplate.

Osnovna uplata u garantni fond se, prema odlukama Upravnog odbora Centralnog registra, kretala od 10.000,00 KM do 16.615,00 KM po članu. Na povećanje iznosa osnovne uplate je uticalo povećanje prosječne dnevne vrijednost neto novčanih dugovanja svih članova Centralnog registra u prethodnom polugodišnjem obračunskom periodu. U aprilu je, Upravni odbor Centralnog registra donio novo Uputstvo za uplatu i upotrebu garantnog fonda, prema kojem će se sredstva osnovne uplate deponovati na poseban račun Centralnog registra otvoren u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Obračun iznosa dodatne uplate u garantni fond, Centralni registar je vršio mjesečno za svakog člana. U zavisnosti od iznosa prosječne vrijedosti neto dugovanja člana i koeficijenta mjesečnog neto dugovanja, mijenja se iznos dodatne uplate u garantni fond.

Garantni fond je bio najveći u januaru kada je iznosio 490 hiljada KM, a najmanji u julu, 203 hiljade KM.

Kao ni prethodnih godina, tako ni u 2013. godini sredstva garantnog fonda nisu korištена. Ovaj podatak govori da su članovi redovno izvršavali svoje obaveze iz poslova zaključenih na uređenom tržištu.

Učešće članova u prometu

Koliko je bilo učešće članova Centralnog registra u saldiranom prometu može se vidjeti u tabeli koja slijedi:

ČLANOVI - BERZANSKI POSREDNICI	Redovan promet			Blok poslovi		
	Vrijednost kupovine	Vrijednost prodaje	% učešća u redovnom prometu	Vrijednost kupovine	Vrijednost prodaje	% učešća u blok poslovima
ADVANTIS BROKER AD BANJA LUKA	23.420.551	16.806.066	16,7%	4.543.525	4.543.525	23,3%
BANKA SRPSKE AD BANJA LUKA	1.353.319	5.798.640	3,0%	0	0	0,0%
BOBAR BANKA AD BIJELJINA	1.978.785	8.301.050	4,3%	10.021.042	10.021.042	51,4%
EUROBROKER AD BANJA LUKA	4.148.830	16.120.128	8,4%	0	0	0,0%
FIMA INTERNATIONAL AD BANJA LUKA	3.306.674	2.699.785	2,5%	0	0	0,0%
HYPO ALPE-ADRIA-BANK AD BANJA LUKA	1.531.129	9.008.289	4,4%	0	2.087.899	5,4%
MONET BROKER AD BANJA LUKA	19.531.953	15.740.762	14,6%	0	0	0,0%
NOVA BANKA AD BANJA LUKA	9.128.703	10.532.611	8,1%	0	0	0,0%
RAIFFEISEN CAPITAL AD BANJA LUKA	6.611.502	4.481.806	4,6%	0	0	0,0%
UNICREDIT BANK AD BANJA LUKA	10.047.605	10.515.647	8,5%	0	0	0,0%
ZEPTER BROKER AD BANJA LUKA	12.947.311	13.881.729	11,1%	1.865.908	1.865.908	9,6%
UKUPNO BERZANSKI POSREDNICI	94.006.363	113.886.515	86,1%	16.430.475	18.518.374	89,7%
<hr/>						
ČLANOVI-KASTODI BANKE						
BANKA SRPSKE AD BANJA LUKA	0	0	0,0%	0	0	0,0%
HYPO ALPE-ADRIA-BANK DD MOSTAR	1.040.236	309.314	0,6%	0	0	0,0%
NOVA BANKA AD BANJA LUKA	3.208.844	117.814	1,4%	2.087.899	964.278	7,8%
RAIFFEISEN BANK DD SARAJEVO	12.051.399	3.713.001	6,5%	964.278	0	2,5%
UNICREDIT BANK DD MOSTAR	10.420.023	2.700.220	5,4%	0	0	0,0%
UKUPNO KASTODI BANKE	26.720.502	6.840.350	13,9%	3.052.177	964.278	10,3%
DIREKTNI UČESNICI TRŽIŠTA KRATKOROČNIH HOV	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	120.726.865	120.726.865	100%	19.482.652	19.482.652	100%

Tabela 7. Vrijednost saldiranog prometa po članovima Centralnog registra u periodu

Aukcija za paket akcija-državni kapital i pridruženi akcionari			Tržiste kratkoročnih hov koje emituje Republika Srpska			UKUPNO		
Vrijednost kupovine	Vrijednost prodaje	% učešća u aukciji	Vrijednost kupovine	Vrijednost prodaje	% učešća u prometu kratkoročni hov RS	Vrijednost kupovine	Vrijednost prodaje	% učešća u ukupnom prometu
0	1.384.960	50,0%	934.800	0	3,5%	28.898.876	22.734.551	16,7%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	1.353.319	5.798.640	2,3%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	11.999.827	18.322.092	9,8%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	4.148.830	16.120.128	6,5%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	3.306.674	2.699.785	1,9%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	1.531.129	11.096.188	4,1%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	19.531.953	15.740.762	11,4%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	9.128.703	10.532.611	6,3%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	6.611.502	4.481.806	3,6%
0	0	0,0%	2.133.432	8.413.337	39,8%	12.181.038	18.928.984	10,0%
1.384.960	0	50,0%	0	0	0,0%	16.198.179	15.747.637	10,3%
1.384.960	1.384.960	100,0%	3.068.232	8.413.337	43,3%	114.890.030	142.203.185	83,0%
<hr/>								
0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0,0%
0	0	0,0%	782.340	0	3,0%	1.822.575	309.314	0,7%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	5.296.743	1.082.092	2,1%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	13.015.677	3.713.001	5,4%
0	0	0,0%	0	0	0,0%	10.420.023	2.700.220	4,2%
0	0	0,0%	782.340	0	3,0%	30.555.019	7.804.628	12,4%
-	-	-	9.397.728	4.834.963	53,7%	9.397.728	4.834.963	4,6%
1.384.960	1.384.960	100%	13.248.300	13.248.300	100%	154.842.777	154.842.777	100%

od 01.01 - 31.12.2013. godine

Obračun glavnice i kamate za dužničke hartije od vrijednosti

U 2013. godini Centralni registar je izvršio ukupno 91 obračun po dospijeću kupona za obveznice i pet obračuna po dospijeću trezorskih zapisa.

Kada govorimo o usluzi obračuna glavnice i kamate za isplatu vlasnicima obveznica, Centralni registar je u 2013. godini izvršio obračun za:

- 17 obveznica, emitovanih od strane 13 opština,
- 19 obveznica Brčko Distrikta BiH,
- 17 obveznica koje je emitovala Republika Srpska.

Obračun iznosa za isplatu vlasnicima dužničkih hartija od vrijednosti, na osnovu ugovora zaključenih sa emitentima, Centralni registar vrši za trezorske zapise Republike Srpske, kao i za obveznice emitovane od strane Republike Srpske, Brčko Distrikta BiH, grada Bijeljina i opština: Laktaši, Šamac, Gradiška, Istočni Stari Grad, Brod, Kotor Varoš, Lopare, Srbac, Kneževi Vinogradi, Zvornik, Petrovo i Šipovo.

Za sve emitovane dužničke hartije od vrijednosti Republike Srpske, Centralni registar pored usluge obračuna glavnice i kamate pruža i uslugu vođenja evidencije o izvršenim/neizvršenim isplatama.

U okviru usluge vođenja evidencije o izvršenim/neizvršenim isplatama, Centralni registar je kontinuirano radio na ustanovljavanju razloga povrata novčanih sredstava i korekciji podataka o vlasnicima kojima isplata nije izvršena po dospijeću kupona. Za vlasnike kojima su stvoreni uslovi za isplatu, periodično su dostavljani podaci Ministarstvu finansija Republike Srpske i bankama radi naknadnih isplata.

Osim usluge za emitente dužničkih hartija od vrijednosti, Centralni registar je u 2013. godini ponudio novu uslugu vlasnicima dužničkih hartija od vrijednosti. Nova usluga se odnosi na izradu plana otplate za svaku obveznicu koju lice ima u vlasništvu. Plan otplate sadrži datume dospijeća anuiteta sa iznosima glavnice i kamate za isplatu.

Depozitarni poslovi

2013. godinu Centralni registar je završio kao depozitar deset zatvorenih investicionih fondova (ZIF-ova) i dva otvorena investiciona fonda (OIF-a). U junu 2013. godine zaključen je ugovor o obavljanju poslova depozitara sa ZIF Balkan Investment Fond ad Banja Luka.

U 2013. godini Centralni registar je obavljao i poslove utvrđivanja neto vrijednosti imovine investicionih fondova (IF-ova), i to za ukupno devet IF-ova.

Sektor depozitarnih poslova obavlja poslove depozitara i za fondove osnovane po posebnim zakonima, Akcijski fond Republike Srpske i Fond za restituciju Republike Srpske.

Od 2012. godine u Centralnom registru se obavljaju poslovi depozitara za Penzijski rezervni fond Republike Srpske.

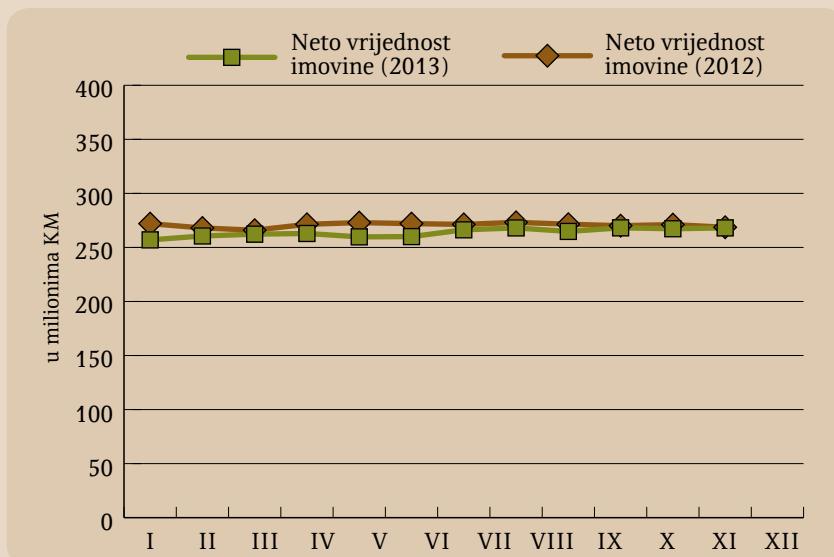
Poslovi depozitara investicionih fondova

Centralni registar obavlja poslove depozitara investicionih fondova u skladu sa Zakonom o investicionim fondovima i na osnovu dozvole za obavljanje poslova depozitara investicionih fondova. 2013. godinu smo započeli kao depozitar 11 IF-ova, a završili kao depozitar 12 IF-ova jer je u mjesecu junu 2013. godine zaključen ugovor o obavljanju poslova depozitara sa ZIF Balkan Investment Fondom ad Banja Luka. Od ukupnog broja investicionih fondova, deset je zatvorenih investicionih fondova a dva su otvorena investiciona fonda.

Tokom 2013. godine za devet fondova obavljeni su poslovi utvrđivanja vrijednosti imovine fonda, i to za sedam ZIF-ova mjesечni obračuni neto vrijednosti imovine i za dva OIF-a dnevni obračuni neto vrijednosti njihove imovine. Za preostale fondove vršena je kontrola i potvrđivanje obračuna dostavljenih od strane društava koja upravljaju ovim fondovima.

Na dan 31.12.2013. godine ukupna neto vrijednost imovine svih investicionih fondova, za koje Centralni registar obavlja poslove depozitara, je iznosila 268 miliona KM, što je približno ukupnoj neto vrijednosti investicionih fondova i iz 2012. godine.

Na sljedećem grafikonu dat je uporedni pregled kretanja iznosa neto vrijednosti imovine investicionih fondova za koje je Centralni registar obavljao poslove depozitara u 2012. godini i 2013. godini.

Grafikon 11. Neto vrijednost imovine IF-ova za koje je Centralni registar obavlja poslove depozitara u 2012. i 2013. godini

Grafikon pokazuje da neto vrijednost imovine investicionih fondova u 2013. godini nije imala veće oscilacije u odnosu na 2012. godinu ali je malo niža u odnosu na isti period 2012. godine. Osnovi razlog za to, možemo tražiti u situaciji na tržištu kapitala.

Centralni registar je u junu 2013. godini sklopio ugovor o obavljanju poslova depozitara za ZIF Balkan Investment Fond ad Banja Luka. S obzirom da je Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti od 26.07.2013. godine, za Društvo za upravljanje Balkan Investment Management ad Banja Luka, nastupila privremena mjera zabrane obavljanja poslova upravljanja fondom kao i da je od strane Okružnog suda Banja Luka određena privremena mjera zabrane raspolažanja, otuđenja i opterećenja cjelokupne imovine ZIF Balkan Investment Fonda ad Banja Luka, depozitar je poslovao u vrlo specifičnim okolnostima te vodio računa da, koliko su mogućnosti dopuštale, navedene mjere budu ispoštovane i da utvrđivanje neto vrijednosti imovine Fonda i obračun naknade za upravljanje teče predviđenom dinamikom

Dostavljanje izvještaja za investicione fondove

Svi izvještaji za fondove u 2013. godini dostavljani su društima za upravljanje IF-ovima, nadzornim odborima ZIF-ova i Komisiji za hartije od vrijednosti, dok su za potrebe Portala tržišta kapitala dostavljani mjesечni izvještaji o neto sredstvima i strukturi ulaganja za sve zatvorene investicione fondove za koje su obavljeni poslovi depozitara.

Izvještaji za fondove dostavljani su Komisiji putem elektronskog prikupljanja informacija (EPI), u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja investicionih fondova, društava za upravljanje i banke depozitara. Izvještaji depozitara predviđeni ovim Pravilnikom objavljaju se na web stranici Centralnog registra.

Pravilnikom o obavljanju kastodi poslova, za banke depozitare investicionih fondova predviđena je obaveza depozitara da društvu za upravljanje, nadzornom odboru fonda i Komisiji za hartije od vrijednosti, dostavlja i određene dodatne izvještaje. U skladu sa ovim pravilnikom dnevno se za sve investicione fondove, društвima za upravljanje investicionim fondovima, dostavljaju izvještaji o promjenama na računima novčаниh sredstava i hartija od vrijednosti fonda. Takođe, depozitar tromjesečno izvještava društva za upravljanje investi-

cionim fondovima, nadzorni odbor fonda i Komisiju za hartije od vrijednosti o naplaćenim prihodima, obračunatim i isplaćenim troškovima, kao i hartijama iz portfelja koje su dospjele i podnesene na naplatu.

Kao depozitar investicionih fondova, Centralni registar, obavezan je da u skladu sa Uredbom o uslovima za otvaranje deviznog računa u inostranstvu Ministarstvu finansija dostavlja kvartalne izvještaje o ulaganjima investicionih fondova u inostranstvu.

Poslovi depozitara Akcijskog fonda Republike Srpske i Fonda za restituciju Republike Srpske

Sektor depozitarnih poslova Centralnog registra pored poslova depozitara za investicione fondove, obavlja poslove depozitara i za fondove osnovane po posebnim zakonima, Akcijski fond Republike Srpske i Fond za restituciju Republike Srpske. Uredbom o metodologiji za utvrđivanje neto vrijednosti imovine Akcijskog fonda Republike Srpske i Fonda za restituciju Republike Srpske predviđeno je da poslove depozitara, koji podrazumijevaju utvrđivanje vrijednosti imovine i obaveza i izračunavanje neto vrijednosti imovine ovih fondova, obavlja Centralni registar.

Tokom 2013. godine Centralni registar je za potrebe izračunavanja neto vrijednosti imovine fondova sastavljao izvještaje o utvrđivanju vrijednosti imovine za svaki oblik imovine pojedinačno.

Izvještaji o utvrđivanju neto vrijednosti imovine koji su sačinjeni u skladu sa Uredbom, redovno su, mjesečno, dostavljani Nadzornom odboru Investiciono-razvojne banke Republike Srpske.

Poslovi depozitara Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske

Prvi ugovor o obavljanju poslova depozitara za Penzijski rezervni fond Republike Srpske u Centralnom registru zaključen je u aprilu 2011. godine i od tada se poslovi depozitara za ovaj fond obavljaju kontinuirano. U aprilu 2012. godine potписан je novi ugovor o obavljanju poslova depozitara Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske, tako da su poslovi depozitara ovog fonda obavljani i u 2013. godini. S obzirom da je Penzijski rezervni fond Republike Srpske zatvoreni investicioni fond, koji je osnovan i posluje po posebnom zakonu, poslovi depozitara ovog fonda u Centralnom registru obavljaju se najvećim dijelom na način na koji se ovi poslovi obavljaju i za ostale zatvorene investicione fondove, a što je predviđeno i procedurama, odnosno zaključenim ugovorom o obavljanju poslova depozitara.

Tokom 2013. godine za Penzijski rezervni fond Republike Srpske vršena je kontrola i potvrđivanje mjesečnih obračuna neto vrijednosti imovine Fonda dostavljenih od strane Društva za upravljanje. Obračuni su izrađivani prema istoj metodologiji koja se primjenjuje i za utvrđivanje neto vrijednosti imovine Akcijskog fonda Republike Srpske i Fonda za restituciju Republike Srpske.

Preuzimanje akcionarskih društava

Centralni registar obavlja niz poslova u vezi sa provođenjem postupaka preuzimanja akcionarskih društava u skladu sa Zakonom o preuzimanju akcionarskih društava. Poslovi koji se obavljaju u Centralnom registru se odnose na deponovanje akcija u postupku preuzimanja

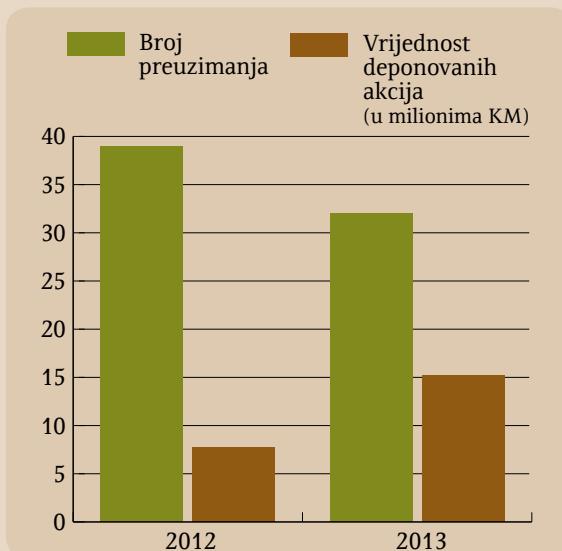

i prenos deponovanih akcija, odnosno prenos i plaćanje akcija koje su predmet prinudne prodaje u postupku preuzimanja akcionarskih društava.

U 2013. godini završena su ukupno 32 postupka preuzimanja akcionarskih društava. Ukupna vrijednost akcija deponovanih od strane 958 akcionara, iznosila je 15,15 miliona KM, pri čemu je vrijednost deponovanih akcija u postupku preuzimanja akcionarskog društva Rafinerija ulja Modriča ad Modriča iznosila 7,82 miliona KM.

Od 2003. godine i prvog postupka preuzimanja završenog u Centralnom registru do 2013. godine završeno je ukupno 437 postupaka preuzimanja akcionarskih društava. Ukupna vrijednost svih deponovanih akcija iznosila je 128,19 miliona KM, a u ovim postupcima preuzimanja svoje akcije deponovalo je ukupno 13.673 akcionara.

Na sljedećem grafikonu dati su uporedni podaci o broju završenih preuzimanja i vrijednosti deponovanih akcija u 2012. i 2013. godini.

Grafikon 12. Broj preuzimanja i vrijednost deponovanih akcija u 2012. i 2013. godini

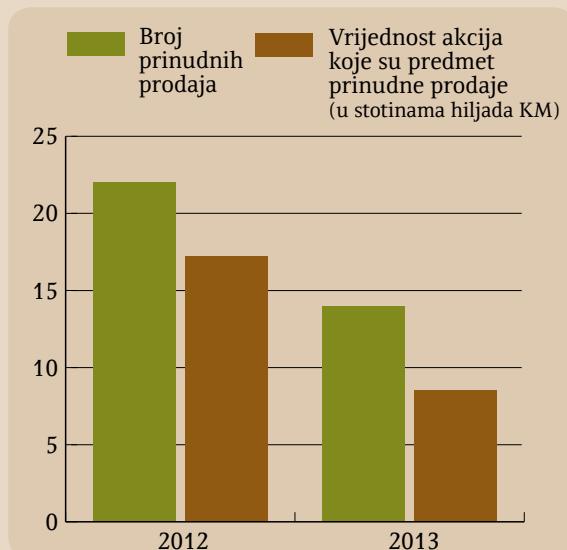

Od 2010. godine, u skladu sa Uputstvom o načinu ostvarivanja prava prinudne prodaje i prinudne kupovine u postupku preuzimanja akcionarskog društva, donesenim od strane Komisije za hartije od vrijednosti, u Centralnom registru se obavljaju i aktivnosti u vezi sa prinudnom prodajom akcija u postupku preuzimanja akcionarskog društva.

Od 2010. godine kada je završen prvi postupak prinudne prodaje akcija, do kraja 2013. godine, bila je ukupno 51 prinudna prodaja u postupku preuzimanja akcionarskih društava, a ukupna vrijednost prinudno prodatih akcija, koje su bile u vlasništvu ukupno 8.360 akcionara, iznosila je 2.997.998,03 KM.

U 2013. godini bilo je ukupno 14 prinudnih prodaja akcija u postupcima preuzimanja akcionarskih društava. Prinudno prodane akcije u ovim postupcima bile su u vlasništvu 3.255 akcionara, a njihova ukupna vrijednost iznosila je 853.723,91 KM.

Na sljedećem grafikonu dati su uporedni podaci o broju prinudnih prodaja u postupcima preuzimanja akcionarskih društava i vrijednosti akcija koje su bile predmet prinudne prodaje u 2012. i 2013. godini.

Grafikon 13. Broj prinudnih prodaja i vrijednost prinudno prodatih akcija u 2012. i 2013. godini

Prenos novčanih sredstava sa računa za posebnu namjenu

Centralni registar je obavljao i aktivnosti u vezi sa prenosom novčanih sredstava sa računa za posebnu namjenu na račune akcionara čije su akcije prinudno prodate, kao i aktivnosti u vezi sa prenosom novčanih sredstava sa računa za posebnu namjenu na račune manjinskih akcionara za čije akcije je izvršen prenos na otkupioca. Takođe, obavljane su aktivnosti u vezi sa vođenjem i čuvanjem evidencije u vezi sa prenosom novčanih sredstava po ova dva osnova. Plaćanje akcija po ova dva osnova Centralni registar je vršio po obezbjeđenju podataka o broju računa novčanih sredstava akcionara.

U periodu od kada se provode prinudne prodaje akcija u postupku preuzimanja akcionarskih društava, izvršena je isplata za 2.168 akcionara čije su akcije prinudno prodate, a od tog broja 1.001 isplata, odnosno 46% od ukupnog broja isplata je izvršeno u 2013. godini.

Centralni registar vrši i isplate naknade manjinskim akcionarima sa računa za posebnu namjenu na koji otkupilac uplaćuje primjerenu naknadu za sve akcije svih manjinskih akcionara. Od 2012. godine od kada je izvršen prvi prenos akcija manjinskih akcionara na otkupioca, izvršena je isplata za 907 akcionara, a od tog broja za njih 850 isplata je izvršena u 2013. godini. Međutim, u odnosu na ukupan broj manjinskih akcionara čije su akcije prenesene na otkupioca u prethodnom periodu, izvršene su isplate za samo 15 % od ukupnog broja manjinskih akcionara, a novac preostalih manjinskih akcionara čuva se na računu za posebnu namjenu.

Aktivnosti u IT sektoru

Kroz svoje svakodnevne aktivnosti glavni zadatak sektora za informacione tehnologije je da kroz podršku drugim sektorima i spoljnim korisnicima omogući što efikasniju automatizaciju poslova kao i da obezbjedi maksimalnu zaštitu informacionog sistema.

To podrazumjeva: stalno učešće kod rada na aplikacijama; izradu izvještaja; ažuriranje podataka u rubrikama web stranice; nadgledanje rada hardvera i angažovanje oko potrebnih popravki; administraciju, održavanje softvera, informacionih sistema i baza koji se koriste u obavljanju poslova unutar svih sektora; backup i arhiviranje navedenih baza i aplikativnih softvera; učestvuje se u svim vrstama zajedničkog testiranja, te kontinuirano prati rad protivprodavalnih i protivpožarnih alarma.

Obezbeđuje se potpuna zaštita informaciono-komunikacionog sistema. Potreba za svakodnevnim poboljšanjem sigurnosti podataka u našem sistemu uslovjava neophodno praćenje noviteta na tržištu čemu je data posebna pažnja. Uporedo se prate i nove tehnologije potrebne pri izradi softvera.

Računarska oprema

Vodeći računa o efikasnom i sigurnom poslovanju Centralnog registra nabavljena je nova oprema, u okviru ranije donesenog godišnjeg plana, i izvršena zamjena stare amortizovane opreme. Kontinuirano je vršena nabavka neophodnih rezervnih dijelova. Nabavljeni su i serveri za migraciju sistema na novi operativni sistem, sa osvrtom i na potrebe backup lokacije. U skalu planom, zamjenjena je telefonska centrala i na njoj su uvedene nove funkcionalnosti.

Mrežna infrastruktura

Centralni registar koristi, za potrebe svojih članova, uslugu priključka na internet preko Telekom Internet Service Provider-a. Vrsta servisa koji se koristi je Direktan pristup, što podrazumijeva da smo na internet povezani stalnom iznajmljenom vezom sa garantovanim propusnim opsegom uz plaćanje fiksne mjesecne naknade neovisno od ostvarenog protoka podataka. Poboljšane su usluge pristupa internetu uvođenjem ADSL-a, NetBiz3 modela. Ovaj model omogućava ADSLFlat uslugu i mogućnost korišćenja web i mail hostinga.

Svakodnevno se prati i poboljšava sigurnost mreže i podataka na mreži te se vrši provjera rada alternativnog napajanja u slučaju prekida.

Licence

Tokom prethodne godine obnovljene su i dokupljene licence za ORACLE (Oracle Std.Edition One-Named User Plus Perpetual i Forms&Reports NUP) i licence za Microsoft (OfficeProPlus, VSProvMSDN i CoreCaAL).

Izrada novih softvera

Implementiran je softver – kancelarijsko poslovanje u produpcionom okruženju i troslojnoj arhitekturi (oracle xe 11g + apex 4 + apex listener 1.4 + glassfish 3.1.2 open source editio+thin client).

Napravljena je nova aplikacija za generisanje izvještaja „Potvrda o novčanim tokovima“.

Završen je softver za praćenje i upravljanje generisanim/štampanjem izvještaja baziranih na akcionarskoj knjizi – praćenje zabrana prava glasa.

Izrađen je softver za podršku praćenja postupka isplata kod otkupioca.

Prema zahtjevima izvršene su pripreme za omogućavanje nove usluge emitentima – preuzimanje izvještaja. U tu svrhu instalirani su CA serever i Web Server i testirano je izdavanja sertifikata i prebacivanje na token. Testiran je pristupa sa sertifikatom na Web server.

Aktivnosti na modernizaciji i unapređenju postojećih softvera

U okviru Centralnog registra prema planu aktivnosti za 2013. godinu, a u skladu sa zahtjevima ostalih sektora, rađena su podešavanja i dorade svih softvera i aplikacija razvijenih u registru prema datim zahtjevima i uz pisanje prateće dokumentacije.

Pripreme za migraciju sistema na novi operativni sistem, sa osrvtom i na potrebe backup lokacije

Tokom godine vršene su i dokumentovane pripreme za migraciju sistema na novi operativni sistem. U okviru plana priprema za realizaciju rezervne lokacije, koja se planira sredinom 2014. godine, odrađen je niz testiranja i priprema. Pored toga, redovno se vrše testiranja na serveru za rezervnu lokaciju (Disaster Recovery). Kada se obezbijedi rezervna lokacija, elektro i komunikaciona veza, potrebno je vršiti testiranja i u realnom okruženju.

Godišnji izvještaj

Bilans uspjeha za period 01.01-31.12.2013. godine

OPIS	2013. (BAM)	2012. (BAM)
Poslovni prihodi	2.441.178	2.401.407
Poslovni rashodi	1.912.114	1.937.248
Finansijski prihodi	96.990	55.585
Finansijski rashodi	81.028	92.812
Ostali prihodi	227.687	256.677
Ostali rashodi	430.337	494.168
Rashodi po osn. promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina	25.024	
Ukupni prihodi	2.765.855	2.713.669
Ukupni rashodi	2.448.503	2.524.228
Dobitak prije oporezivanja	317.352	189.441
Tekući i odloženi porez na dobit	52.308	51.763
NETO DOBITAK	265.044	137.678

Tabela 8. Bilans uspjeha (1 EUR = 1,95583 BAM)

Bilans stanja na dan 31.12.2013. godine

OPIS	2013. (BAM)	2012. (BAM)
AKTIVA		
Stalna imovina	4.418.990	4.460.472
Tekuća imovina	1.911.342	2.047.120
POSLOVNA AKTIVA	6.330.332	6.507.592
VANBILANSNA AKTIVA	4.063.386	2.642.830
UKUPNA AKTIVA	10.393.718	9.150.422
PASIVA		
Kapital	3.713.296	3.680.504
Dugoročna rezervisanja	958.452	957.023
Obaveze	1.658.584	1.870.065
POSLOVNA PASIVA	6.330.332	6.507.592
VANBILANSNA PASIVA	4.063.386	2.642.830
UKUPNA PASIVA	10.393.718	9.150.422

Tabela 9. Bilans stanja (1 EUR = 1,95583 BAM)

VralAudit d.o.o. Petra Preradovića 21, 78000 Banja Luka, BiH
tel/fax: +387 51 348 480, 348 490, e-mail: vral@inecco.net
KM 552002-00015352-81, JIB 4402109460007, Mat. broj. 1982893
Br. reg. Ul. 1-14612-00 Osnovni sud Banja Luka

Izvještaj nezavisnog revizora

Acionarima i Upravnom odboru „Centralnog registra hartija od vrijednosti“ a.d. Banja Luka

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja (strana 6 do 43) „Centralnog registra hartija od vrijednosti“ akcionarsko društvo Banja Luka (u daljem tekstu: Centralni registar) koji obuhvataju bilans stanja (izvještaj o finansijskom položaju) na dan 31. decembra 2013. godine, odgovarajući bilans uspjeha (izvještaj o ukupnom rezultatu), izvještaj o promjenama na kapitalu i bilans gotovinskih tokova, za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Centralnog registra je odgovorno za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje rukovodstvo odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, uslijed kriminalne radnje ili greške; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, kao i korišćenje najboljih mogućih računovodstvenih procjena.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da, na osnovu obavljene revizije, izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtjevaju da postupamo u skladu sa etičkim principima i da reviziju planiramo i izvršimo kako bismo stekli razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji bez značajno pogrešnih informacija. Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, kao i na procjeni rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, kako bi se oblikovali najbolji mogući revizorski postupci, ali ne i za namjenu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje računovodstvenih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijski položaj „Centralnog registra hartija od vrijednost“ a.d. Banja Luka na dan 31. decembra 2013. godine, kao i rezultate poslovanja i promjene u novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Banja Luka, 20. februar 2014. godine

Vralaudit d.o.o. Banja Luka

Goran Drobnjak, Ovlašćeni revizor

Članovi Centralnog registra na dan 31.12.2013. godine

Berzanski posrednici

1. ADVANTIS BROKER AD BANJA LUKA

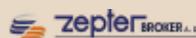
Telefon: +387 51 233 710
Faks: +387 51 233 711
Web: www.advanitsbroker.com
Adresa: Krajiških brigada 113,
78000 Banja Luka

3. BOBAR BANKA AD BIJELJINA

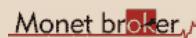
Telefon: +387 55 233 345
Faks: +387 55 233 302
Web: www.bobarbanka.com
Adresa: Njegoševa 1,
76300 Bijeljina

5. ZEPTER BROKER AD BANJA LUKA

Telefon: +387 51 233 170
Faks: +387 51 233 180
Web: www.zepterbroker.com
Adresa: Jevrejska bb,
78000 Banja Luka

7. MONET BROKER AD BANJA LUKA

Telefon: +387 51 345 600
Faks: +387 51 345 601
Web: www.monetbroker.com
Adresa: Kralja Petra I Karađorđevića
139, 78000 Banja Luka

9. RAIFFEISEN CAPITAL AD BANJA LUKA

Telefon: +387 51 231 490
Faks: +387 51 231 491
Web: www.raiffeisenbank.ba
Adresa: Vase Pelagića 2,
78000 Banja Luka

2. BANKA SRPSKE AD BANJA LUKA

Telefon: +387 51 245 142
Faks: +387 51 245 069
Web: www.bankasrpske.ba
Adresa: Aleja Svetog Save 61,
78000 Banja Luka

4. EUROBROKER AD BANJA LUKA

Telefon: +387 51 230 825
Tel: +387 51 230 836
Web: www.eurobroker.ba
Adresa: Grčka ulica 17,
78000 Banja Luka

6. HYPO ALPE-ADRIA-BANK AD BANJA LUKA

Telefon: +387 51 336 597
Faks: +387 51 336 535
Web: www.hypo-alpe-adria.rs.ba
Adresa: Aleja Svetog Save 13,
78000 Banja Luka

8. NOVA BANKA AD BANJA LUKA

Telefon: +387 51 328 391
Faks: +387 51 328 390
Web: www.novabanka.com
Adresa: Kralja Alfonsa XIII 37A,
78000 Banja Luka

10. UNICREDIT BANK AD BANJA LUKA – UNICREDIT BROKER

Telefon: +387 51 246 697
Faks: +387 51 243 267
Web: www.unicreditbank-bl.ba
Adresa: Marije Bursać 7,
78000 Banja Luka

Kastodi banke

1. BANKA SRPSKE AD BANJA LUKA

Telefon: +387 51 245 141
Faks: +387 51 245 069
Web: www.bankasrpske.ba
Adresa: Aleja Svetog Save 61,
78000 Banja Luka

3. RAIFFEISEN BANK DD BIH SARAJEVO

Telefon: +387 33 287 153
Faks: +387 33 287 272
Web: www.raiffeisenbank.ba
Adresa: Zmaja od Bosne bb,
71000 Sarajevo

2. NOVA BANKA AD BANJA LUKA

Telefon: +387 51 333 321
Faks: +387 51 211 535
Web: www.novabanka.com
Adresa: Kralja Alfonsa XIII 37A,
78000 Banja Luka

4. UNICREDIT BANK DD MOSTAR

Telefon: +387 33 491 777
Faks: +387 33 491 823
Web: www.unicreditbank.ba
Adresa: Kardinala Stepinca bb,
88000 Mostar
Pododjel:
Web: www.gss.unicreditgroup.eu
Adresa: Zelenih beretki 24
71000 Sarajevo

Rukovodstvo Centralnog registra

Jasminka Đukić,
direktorica

Biljana Čubrilović,
rukovodilac
Sektora obračuna
i poravnanja

Divna Bosiočić,
rukovodilac
Sektora informacionih
tehnologija

Nevenka Lero,
rukovodilac
Sektora depozitarnih
poslova

Vanja Oluić Skenderija,
rukovodilac
Sektora pravnih
poslova

Slavica Verčević,
rukovodilac
Sektora finansijsko
računovodstvenih
poslova

Bosna i Hercegovina · Republika Srpska
78000 Banja Luka · Sime Šolaje 1
tel: +387 51 348 710 · fax: 348 718
www.chrvrs.org